NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA U ZAGREBU

Baza podataka kao dio konzervatorsko-restauratorske djelatnosti u knjižnici

Đuro Singer (djsinger@nsk.hr)
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

Nacionalna i sveučilišna knjižnica (NSK), hrvatska je nacionalna knjižnica i središnja knjižnica Sveučilišta u Zagrebu, a istodobno je i najveća knjižnica u Hrvatskoj. U zbirkama posebne vrste, a to su Zbirka rukopisa i starih knjiga, Grafička zbirka, Zbirka zemljovida i atlasa i Zbirka muzikalija i audiomaterijala, čuva se iznimno vrijedna i rijetka građa. S obzirom na vrijednost građe posebna se pozornost daje čuvanju i prevenciji. U Odjelu Zaštita i pohrana građu se zaprima s ciljem pregleda i procjene stanja, izradu preporuka uvjeta čuvanja, načina izlaganja ukoliko se građa posuđuje za izložbe i sl. Kada je potrebno vrše se i konzervatorsko-restauratorski zahvati poput dezinfekcije, strojne i ručne restauracije, knjigoveških radova, opremanja građe zaštitnom opremom i dr.

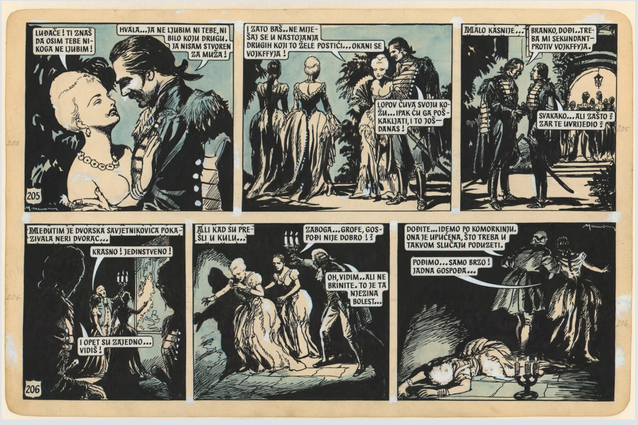

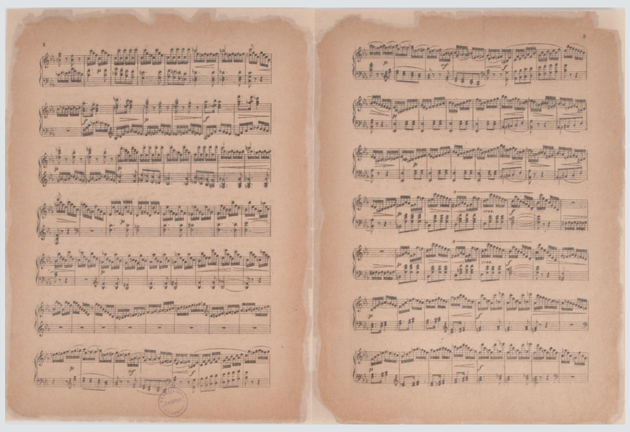

Dokumentiranje svih zahvata smatra se dužnošću stručnjaka koji zahvate provode. U najširem smislu konzervatorska dokumentacija sastoji se od pisanih i slikovnih zapisa pregleda, uzorkovanja, znanstvenog istraživanja i tretmana predmeta ili zbirke. U NSK, baza podataka konzervatorsko-restauratorskih radova vrijedan je alat za čuvanje svih podataka vrijednih za tretiranu građu i čuvanje iste. U izradi dokumentacije sudjeluju knjižničari, konzervatori-restauratori, knjigoveže i fotografi. Knjižničar u bazu unosi bibliografske podatke o naslovu, autoru, mjestu i godini izdanja, vrsti građe, jeziku, pismu, odjelu ili zbirci koji je jedinicu poslao u zaštitu, dimenzijama… Zadatak mu je također unesti precizne podatke o jedinici i mogućim nedostacima iste te u skladu s time istražiti kako jedinica treba izgledati u izvornom obliku, istražiti postojanje drugih primjeraka i sl. Konzervatori-restauratori i knjigoveže unose stručne podatke o zatečenom stanju, predviđenim radovima i na kraju izvršenim radovima. Osim popisa poslova navode se i svi materijali korišteni tijekom konzervatorsko-restauratorskih radova poput materijala za čišćenje (spužve, gumice, kistovi), vrsta papira, ljepila, konca, platna ili kože, ljepenke ili kartona itd. Unosi se također i broj sati utrošenih na radove.

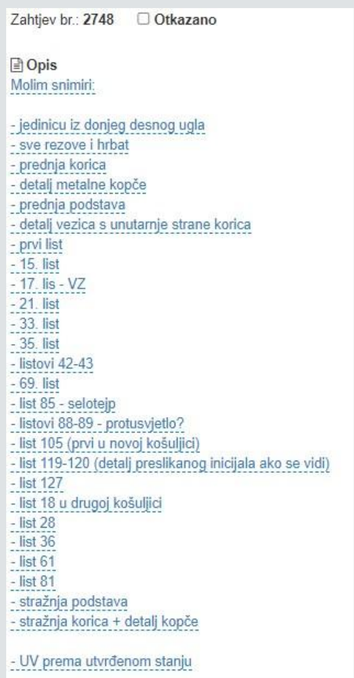
Zahtjev br.: 2748 ☐ Otkazano

Opis

Molim snimiti:

- jedinicu iz donjeg desnog ugla
- sve rezove i hrbat
- prednja korica
- detalj metalne kopče
- prednja podstava
- detalj vezica s unutarnje strane korica
- prvi list
- 15. list
- 17. lis - VZ
- 21. list
- 33. list
- 35. list
- listovi 42-43
- 69. list
- list 85 - selotejp
- listovi 88-89 - protusvjetlo?
- list 105 (prvi u novoj košuljici)
- list 119-120 (detalj preslikanog inicijala ako se vidi)
- list 127
- list 18 u drugoj košuljici
- list 28
- list 36
- list 61
- list 81
- stražnja podstava
- stražnja korica + detalj kopče

- UV prema utvrđenom stanju

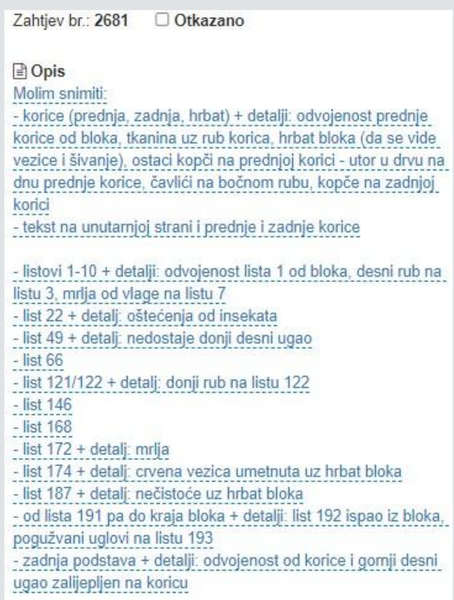
Zahtjev br.: 2681 ☐ Otkazano

Opis

Molim snimiti:
- korice (prednja, zadnja, hrbat) + detalji: odvojenost prednje korice od bloka, tkanina uz rub korica, hrbat bloka (da se vide vezice i šivanje), ostaci kopči na prednjoj korici - utor u drvu na dnu prednje korice, čavlići na bočnom rubu, kopče na zadnjoj korici
- tekst na unutarnjoj strani i prednje i zadnje korice

- listovi 1-10 + detalji: odvojenost lista 1 od bloka, desni rub na listu 3, mrlja od vlage na listu 7
- list 22 + detalj: oštećenja od insekata
- list 49 + detalj: nedostaje donji desni ugao
- list 66
- list 121/122 + detalj: donji rub na listu 122
- list 146
- list 168
- list 172 + detalj: mrlja
- list 174 + detalj: crvena vezica umetnuta uz hrbat bloka
- list 187 + detalj: nečistoće uz hrbat bloka
- od lista 191 pa do kraja bloka + detalji: list 192 ispao iz bloka, pogužvani uglovi na listu 193
- zadnja podstava + detalj: odvojenost od korice i gornji desni ugao zalijepljen na koricu

Primjeri zahtjeva za fotodokumentaciju konzervatorsko-restauratorskih radova

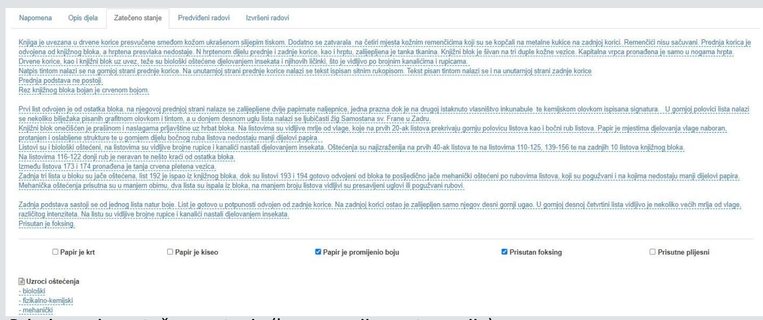
Napomena | Opis djela | Zatečeno stanje | Predviđeni radovi | Izvršeni radovi

Primjer upisa zatečenog stanja (konzervacija, restauracija)

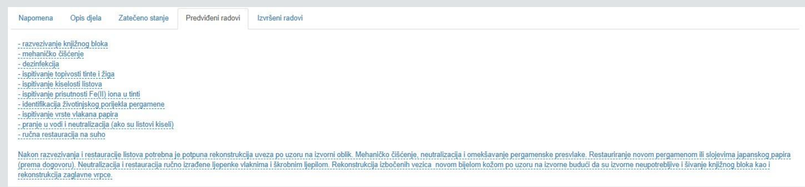
Napomena | Opis djela | Zatečeno stanje | Predviđeni radovi | Izvršeni radovi

Primjer upisa predviđenih radova

Primjer upisa izvršenih radova

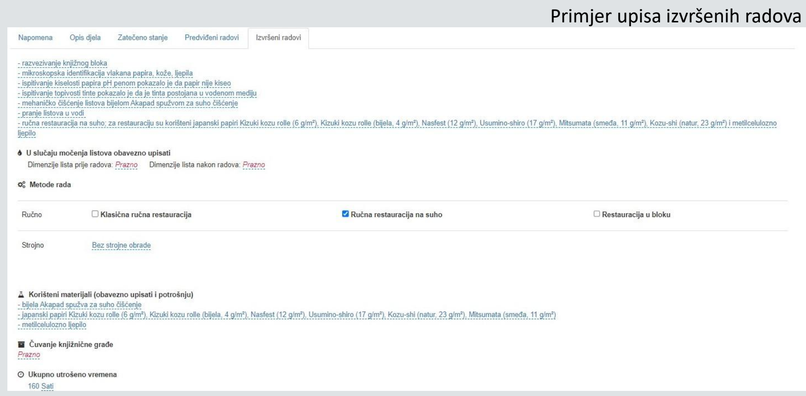
Napomena | Opis djela | Zatečeno stanje | Predviđeni radovi | Izvršeni radovi

Primjer upisa zatečenog stanja (knjigovežnica)

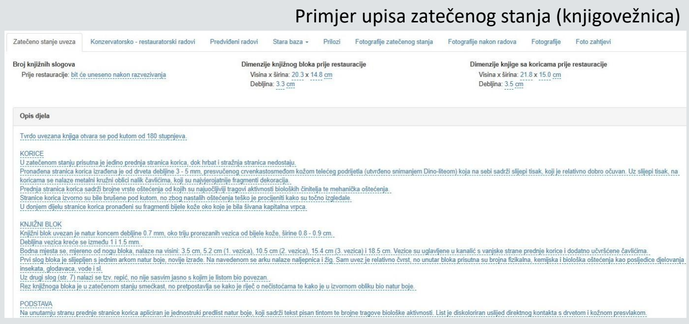
Zatečeno stanje uveza | Konzervatorsko - restauratorski radovi | Predviđeni radovi | Stara baza | Prilozi | Fotografije zatečenog stanja | Fotografije nakon radova | Fotografije | Foto zahtjevi

Uz opis u tekstualnom obliku za jedinice se stvara i fotodokumentacija konzervatorsko-restauratorskih radova. Konzervator i/ili knjigoveža ispunjavaju zahtjev za fotografiranje i navode što je potrebno snimiti. Dokumentira se izgled jedinice prije radova, tijekom radova i po završetku radova, a osim uobičajenog snimanja 3D prikaza objekta snimaju se i razni detalji oštećenja, izvorna oprema poput kopči ili vezica, specifičnosti poput vodenih žigova, ali po potrebi i posebni UV ili IC snimci.

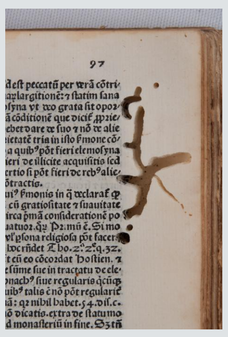

Primjeri snimaka prije, tijekom i nakon konzervatorsko-restauratorskih radova

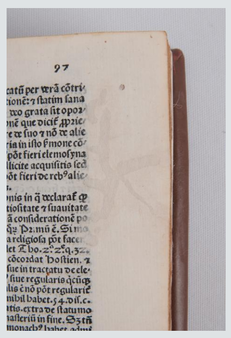

Sveobuhvatna konzervatorsko-restauratorska dokumentacija je precizna aktivnost i zahtjeva stručnost u konzervaciji i razumijevanje tehnologije, povijesti i administracije kako bi funkcionirala. Nakon dugogodišnjih vođenja dokumentacije na beskrajnim količinama papira koji osim što zauzimaju velike količine prostora također i otežavaju istraživanje i pretraživanje podataka, baza podataka sve ovo svodi na jednu dostupnu aplikaciju iz koje se podatke može izvući u par klikova. Ovakav proces pomaže svim uključenim stručnjacima u daljnjem radu, napredovanju i edukaciji. Uz svu pomoć koju pružaju, ovakve aplikacije donose i nove izazove u vidu stalne potrebe za održavanjem, dopunama i potrebi da se uvijek bude upoznato sa novim i naprednim metodama rada kako konzervatorsko-restauratorskim tako i informacijskim.

Foto: Sonja Hrelja i Darko Čižmek